

головним завданням нової науки про дитину- педології – педологи вважали вивченням дитинства, розвитку викладача в цей унікальний період життя. Після розгрому педології вітчизняна педагогіка розглядає розвиток з діалектико матеріалістичної точки зору як складний процес, пов'язаний із глибокими й істотними перетвореннями з переходом кількісних змін в якісні, які характеризуються новими проявами наявних раніше властивостей. Метою виховання проголошується всебічний і гармонійний розвиток особистості, яка поєднає у собі духовне багатство, моральну чистоту і фізичну досконалість.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ з ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНА ПАТОЛОГІЯ ТА ГІГІЄНА»

*Усенко О.В., к.б.н., доц.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
Харків, Україна
elenausenko15@gmail.com*

Навчальна дисципліна «Екологічна патологія і гігієна» відноситься до циклу професійної та практичної підготовки для здобувачів другого рівня вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія»

Фізичні, хімічні та біологічні фактори навколишнього середовища можуть мати негативні наслідки на для здоров'я населення

Магістри спеціальності 101 «Екологія» повинні вміти використовувати знання про фактори навколишнього середовища, що можуть бути причиною розвитку патологічних процесів в організмі людини, та способи попередження їх дії, приймати правильні рішення з проблемних завдань здоров'я людини та охорони навколишнього середовища.

Метою дисципліни є підготовка фахівця до виконання професійних обов'язків, рішення професійних завдань, користуючись знаннями профільної галузі фізіологічних особливостей організму людини в умовах впливу фізичного, хімічного та біологічного забруднення навколишнього середовища.

Предметом навчальної дисципліни «Екологічна патологія і гігієна» є фактори навколишнього середовища, що можуть мати негативні наслідки для здоров'я населення.

Практичні роботи призначені для формування у студентів знань, вмінь і уявлень про фактори навколишнього середовища, що можуть бути причиною розвитку патологічних процесів в організмі людини, та способи попередження їх дії.

Метою заняття «Гігієнічна оцінка мікроклімату в приміщенні» є оволодіти методикою гігієнічної оцінки мікроклімату приміщень, засвоїти методи визначення температуро-волого режиму, швидкості та напрямку руху повітря у

навчальних приміщеннях, житлового, громадського та виробничого призначення.

В теоретичних відомостях наведені визначення мікроклімату (комфортного та дискомфортного).

Визначення температурного режиму приміщень. Температура повітря визначається термометрами (ртутними, спиртовими і електричними) та термографами у градусах ($^{\circ}\text{C}$) за шкалою Цельсія. Згідно з завданням необхідно визначити середню температуру приміщення, величину перепаду температури по горизонталі, величину перепаду температури по вертикалі, добовий перепад температур та порівняти з оптимальними для житлових та громадських приміщень.

Визначення вологості повітря проводиться з використанням таких приладів, як стаціонарний психрометр Августа, психрометр Ассмана, гігрометр та гігрограф.

Теплове самопочуття визначається шляхом опитування з наступним визначенням кількості здобувачів, які почувають себе комфортно або дискомфортно. Одержані дані щодо вивчення температуро-волого режиму навчальної лабораторії заносять до протоколу, здійснюють її оцінку та обґрунтовують гігієнічні висновки та рекомендації.

Визначення охолоджуючої здатності та швидкості руху повітря передбачає використання крильчастого або чашкового анемометрів. Проте, якщо швидкість руху повітря становить менш, ніж 1 м/с, застосування анемометрів не є доцільним. У цьому випадку найбільш оптимальним слід вважати проведення кататермометрії.

Методика побудови роза вітрів має широке застосування в гігієнічній науці та практиці з метою здійснення раціонального планування взаємо розташування різних об'єктів під час проведення запобіжного санітарного нагляду. В ситуаційних задачах визначають чи правильно вони розташовані по відношенню до джерела забруднення навколишнього середовища та обґрунтовують гігієнічний висновок.

Метою заняття «Методика гігієнічної оцінки клімато-погодних умов місцевості на здоров'я людини» є оволодіти методикою гігієнічної оцінки кліматично-погодних умов місцевості на здоров'я людини і розробки гігієнічних рекомендацій щодо профілактики геліометеотропних реакцій.

В ході практичного заняття здобувачі знайомляться з медичними класифікаціями погоди за І.І. Григор'євим, Г.П. Федоровим та за В.Ф. Овчаровою з співав., а також орієнтовною схемою медичної оцінки погодних умов за І.І. Нікбергом. А також здійснюють гігієнічну оцінку кліматично-погодних умов місцевості.

На підставі даних ситуаційних задач, студенти визначають тип погоди за кожною з наведених класифікацій, особливості впливу погодних умов на здоров'я людини та найбільш доцільні періоди проведення профілактики загострень серцево-судинної патології, розраховують індекс мінливості погоди. Індекс мінливості погоди, більший за 0,5, визначається як несприятливий.

Метою заняття «Оцінка лабораторних аналізів води» є засвоїти методику проведення санітарної експертизи та обґрунтування гігієнічних висновків щодо якості питної води

В ході практичного заняття після оцінки рівня вихідних знань кожен здобувач одержує у викладача ситуаційну задачу, в якій приведені дані щодо епідеміологічної обстановки місцевості, санітарно-технічному стану криниці, а також, результати лабораторного дослідження води.

Після ретельного вивчення матеріалів запропонованої ситуаційної задачі, здобувач відповідно приведеного нижче зразка оформляє у протокольному зошиті: «Протокол читання аналізу води».

В ході написання висновків щодо якості питної води необхідно не тільки констатувати надмірну кількість тієї чи іншої хімічної сполуки, але і обґрунтувати її походження (мінеральне або органічне, рослинне або тваринне).

Так, якщо, наприклад, у воді вміст хлоридів складає більше, ніж 200 мг/л, необхідно звернути увагу на вміст в воді азоту амонійних сполук, нітратів, окиснюваність, загальне мікробне число тощо. У випадку органічного, перед усім тваринного, походження хлоридів, як правило, буде мати місце підвищений вміст амонійних речовин та нітратів, високе мікробне число та окиснюваність.

Такі хімічні показники забруднення види, як амонійні сполуки, нітрати та сульфати можуть бути рослинного походження. Як правило, такі їх природа підтверджується низкою твердістю, високим мікробним числом та індексом бактерій групи кишкових паличок.

Під час розв'язування ситуаційних задач слід пам'ятати, що не можна оцінювати якість води лише на підставі аналізу органолептичних показників.

В ході оцінки якості води централізованих систем водопостачання, що пройшла всі етапи очистки і знезаражування, необхідно використовувати дані Державних санітарних правил і норм. Для оцінки води місцевих джерел водопостачання як еталон використовують орієнтовані норми для води шахтних криниць.

Якщо вода не відповідає гігієнічним вимогам, необхідно обґрунтувати рекомендації щодо покращення її якості та обов'язково указати необхідні види (очистка, знезараження, дезактивація або знешкодження), методи та засоби здійснення цього процесу.

Перелік посилань:

1. Гончарук Є.Г., Кундієв Ю.І., Бардов В.Г. та ін. Загальна гігієна: пропедевтика гігієни. – К.; Вища школа, 1995. – С. 158 – 192.
2. Гончарук Е.И., Кундиев Ю.И., Бардов В.Г. и др. Общая гигиена: пропедевтика гигиены. – К.; Вища школа, 2000. – С. 177 – 217.
3. Даценко І.І., Грабович Р.Д. Профілактична медицина. – К.: Здоров'я, 1999. – С. 97 - 135 с.
4. Бардов В.Г., Сергета І.В., Степаненко Г.П. та ін Пропедевтика гігієни, військова та радіаційна гігієни. – К., 1999. – Ч.1. – С.43 – 89.

5. Даценко І.І., Денисюк О.Б., Долошицький С.Л. та ін. Загальна гігієна: посібник до практичних занять. – Львів: Світ, 2001. – С. 6 -40.

6. Нікберг І.І., Сегета І.В., Цимбалюк Л.І. Гігієна з основами екології. – К.: Здоров'я, 2001. – С. 46 – 129.

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

*Шуміло О.М., к.ю.н., доц.,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
Харків, Україна
amshumilo@gmail.com*

ХНУВС в основному готує тільки фахових юристів, за такими спеціальностями як: «Правоохоронна діяльність» та «Право». При підготовці таких спеціалістів враховуються їхні майбутні компетенції при викладанні дисциплін еколого-правової спрямованості.

Перед нашим суспільством постають нові екологічні виклики. Тим більше, що ст. 16 Конституції України передбачає обов'язок держави у забезпеченні екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу.

Правоохоронці обов'язково вивчають дисципліну «Екологічне право» [1], [2], яка донедавна була єдиною навчальною дисципліною, яка мала екологічне спрямування.

Наступним кроком стало запровадження навчальної дисципліни: «Екологія» та «Правове регулювання захисту економіки та довкілля». Декілька років у рамках клінічної програми студентів викладався спеціальний курс «Екологічна адвокатура».

Диференціація суспільних правовідносин та екологічних, зокрема, дозволила виокремити такі самостійні навчальні дисципліни як «Земельне право» [3] та для слухачів магістратури «Сучасні проблеми земельного права». Вони дозволяють зрозуміти механізм правового захисту земельної ділянки, проблеми забезпечення стабільності та якісної модернізації земельних відносин, розмежування та поєднання спільних і спеціальних екологічних вимог із цивільно-правовими. Ці навчальні дисципліни розглядають проблеми поєднання земельної ділянки та нерухомості, захист земельних ділянок від радіоактивного і хімічного забруднення, збереження сільськогосподарських земель.

Навчальним планом також передбачалось вивчення виокремленого спеціального курсу «Водне право України» [4]. Він спрямований на правовий